40. évfolyam. 35. szám — Ára 20 fillér. — Celldömölk, 1944. augusztus 26.

Kemenesalja

Politikai, társadalmi és közgazdasági hetilap

Felelős szerkesztő: HORVÁTH LAJOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Celldömölk, Szentháromság-tér 2.

Mohács évfordulója.

Az augusztusvégi napokon gyakran gondolunk a négyszáztizennyolc év előtti augusztus eseményeire, különösen most, hogy egy-két nap multva Keresztelő János fővétele napján újból évfordulóhoz érkeznek a mohácsi események.

Még a legegyszerűbb magyar ember előtt is ismeretesek az 1526. év augusztus 29. napjának eseményei. Több mint négyszáz év távlatából vizsgálva az eseményeket, nem annyira arra emlékezünk, hogy ezen a napon bukott el a magyarok Állama, vesztette védelmi szervezetét a nemzet és indult meg a török korszak százados kálváriájának utján, hanem azokra az előzményekre, amelyek a magyar nemzetet erre az utra, a végzett utjára sodortak és azokra a kezekre, amelyek segitettek hantolni a nemzet nagy temetőjében.

Emlékezünk az évtizedekre, sőt századokra visszamenő viszálykodásokra, emlékezünk a csak jogokat követelő, de kötelességeket nem ismerő rendekre és emlékezünk azokra, akik a nemzet jövőjével még tizedrésznyit sem törődtek, mint egyéni boldogulásukkal.

Emlékezünk a gyenge vezetésre és emlékezünk a rövidlátásra, amely nem engedte, hogy egyesek a legnagyobb veszélyek idejében meg lássák a kivezető utat és idejében észreértitsék a kábultakat.

Emlékezünk mindenre és mindenkire, ami és aki elősegitette az eseményeket a nemzet nagy temetőjéhez.

De emlékezünk azokra is, akik a végzetes órákban megláttak a veszélyeket és hivatásszerűen álloltak oda az élre, mert tudták, hogy a vészes órákban a közösség ügye az első és vallották, hogy a veszedelmeket csak úgy lehet átvészelni, ha minden magyar egyet akar.

Egyet kellet volna akarni Mohács előtt is és akkor Mohácsból nem lehetett volna a nemzet temetője, de egyet kell akarnia ma is minden jó magyarnak, hogy a mostani vészek idején a nehéz küzdelmeket átélve, a megpróbáltatások végén felragyogjon a magyarság napja.

Igy kapcsolódik össze Mohács a mai eseményekkel és igy gondolunk arra, hogy milyen égetően szükséges ma a magyarok összetartása.

Az összetartásról ma nem beszélni kell, de úgy kell élni, hogy minden megnyilvánulásunk a közös célokat szolgálja. E célok szolgálatába kell állitani minden tehetségünk.

A történelem folyamán sok csapást, sok megpróbáltatást mért már a Gondviselés hazánkra. Csodálatos képen mindig akadtak kivezetők a nehéz helyzetekből. Minden vészen minden viharon győzedelmeskedett az erős akarat.

Mint is ez kell: erős akarat továbbépiteni az örök magyar történelmet. Erős akarattal, egyéni célok feletevésével egyet akarni: a magyar győzelmet.

Neveljünk együtt.

Hogyan támogathatja a család az iskola munkáját.

Most, hogy ismét megcsapta arcunkat az iskola levegője, időszerű a nevelésről beszélni. Annál is szükségesebb ez, mert valamennyien tudjuk, hogy az iskola e sö és fő célja nem a tudás közlése, a tanitás, hanem a nevelés.

Mit tesz nevelni? Talán legjobban úgy felelhetünk erre a kérdésre, ha a nevelés céljáról beszélünk.

A nevelés célja az, hogy a ránk — szülőkre, tanitókra, tanárokra — bizott emberpalántákat több-emberekké jobb emberekké, istenhez hasonlóbbakká tegyük és arra segitsük, hogy később, amikor kikerülnek a szülői ház és az iskola falai közül, önmaguk képesek legyenek folytatni természetük ferde hajtásainak nyesegetését, jellemük fejlesztését, lelkük szépitését, amelynek alapját az otthon és az iskola már megvetette.

Ebből a célkitüzésből önként következik az, hogy az alapvetés nagy munkáját valóban együtt végezze a család és az iskola.

Az Isten a földreküldött picinyke emberbimbót legelőször az édesanya szivére, karjára teszi. Ő a gyermek legelső gondozója és nevelője. Megtanitja nemcsak imádkozni, hanem a legelső illemszabályokra is: evés előtt megmozni a kezecskéjét, étkezés után megtörölni a száját, megköszönni, amit kapott, stb., stb., mindmegannyi későbbi jólneveltség- és társadalmi illendőségforma. De részt kérnek a nevelésből, — hacsak apró szórakozás, pihenés kedvéért is — az édesapák is. A reggeli tornára legtöbbször az édesapa szoktatta a picikét, hintát, falovat, vonatot, meg egyéb sok mozgást igénylő játékot rendszerint az édesapa készit, vagy szerez be a fejlődő gyermek részére. Talán nem is gondolunk rá, hogy ezek legelső sorban nem csupán játékok, hanem nevelő eszközök. Mennyi akaratfékezés kell pl., hogy amikor a gyermek legjobban „benne van" a játékban, elviszik mosakodni, mert nyolcra jár az idő, gyereknek ágyban a helye. Talán rug-kapál, ordít a „kedves", de az okos szülő ilyenkor mégis csak a saját akaratát érvényesiti, hogy öntudatlanul is tanulja meg a gyerek a maga akaratát alárendelni.

Kezdődik a közös munka.

Három esztendős korában óvodába viszi „anyuka" a gyereket. Itt kezdődik aztán az édesanyák munka- és felelősség megosztása: már nem egyedül nevel; segitőtársa az óvónő, majd a tanitó, tanitónő, később a tanárok.

Mivel ezentúl már a féltett kincset nemcsak a család gondozza, neveli, hanem az iskola is, misem természetesebb, hogy e két legfontosabb nevelőszerv szoros együttműködéssel végezze feladatát. Tudjon a szülő arról, mit kivan a nevelő, a tanitók kisérjék figyelemmel a család szellemét, nevelési eszközeit. Itt domborodik ki az iskolákban a tanitási év folyamán többször megtartott „szülői értekezletek jelentősége, a heti fogadó-órák fontossága. Vannak szülők, — főként édesapák, — akik akkor látják az iskola belsejét esetleg amikor a gyereket beiratják, megaztán néha egy-egy ünnepségre, talán elmennek.

— Minek zargassam én örökké azt a tanitót! Az ő mestersége a tanitás, csinálja!

Mások éppen az ellenkező végletbe esnek. Hazamegy a Jancsi azzal, hogy kitörött a ceruzája hegye, merthogy a Jóska meglökte, amikor a „bö" betűt irta. Erre aztán az édesanya fut az iskolába, hogy miért is nem vigyáz a tanitó úr a Jancsi plajbászára. hiszen — annyi ceruza kell a gyereknek! Tartsuk meg a mérsékelt középutat! Havonta, — ha a gyerek csintalanabb, vagy lustább — kéthetenként, a meghatározott fogadó-órában látogassuk meg a tanitót s beszéljük meg vele tapasztalatainkat, hallgassuk meg az ő véleményét, azután egyeztessük a kettőt, hiszen jót akar a tanitó, mégha talán keményebben itéli is meg a nebulót. Igen fontos az, hogy az iskola ismerje a szülői ház körülményeit, a gyerek hibáit és jótulajdonságait. Ezért ne akarják az édesanyák az ő gyerekeiket a legjobbnak, legszelidebbnek, legszorgalmasabbnak feltüntetni és ne véljék azt, hogy a tanitó „pikkel" az ő gyerekükre, ha elmondja, hogy Mariska olvasás helyett az asztal alatt babrál, Iluskám a dolgozatait a szomszédéról másolja le . . . De ne is pocskondiázzák az édesanyák a tanitó előtt gyermekeiket. Ennek sokszor egy kis - rejtegetett hiuság az oka. A tanitó t. i. ilyen esetekben enyhiteni igyekszik az „elkeseredett" mama vádjait és kedvezőbben nyilatkozik Pistáról. Milyen jól esik ez az anyai szivnek!

Mikor kell kezdeni a nevelést?

Mielőtt rátérnénk a nevelés eszközeinek közelebbi megbeszélésére, még egy kérdésre kell felelnünk.

Mikor kezdődjék meg a gyermek nevelése?

Egy sok tapasztalattal rendelkező gyermekorvoshoz fiatal mama kopogtat be:

— Az iránt szeretnék érdeklődni doktor úr, mikor kezdjem el a Pubi nevelését.

— Mennyi idős a Pubi?

— Egy éves.

— Jaj nagyságos asszonyom, már elkésett! — A gyermek nevelését születése előtt legalább húsz esztendővel kell elkezdeni!

Az alma nem esik messze a fájától. Ha tehát engedelmes, szorgalmas, hűséges, munkás gyermeket akar a szülő, nevelje önmagában ezeket az erényeket, mert olyan lesz az ő lelkéből-lelkedzett gyönyörű magzata is. (E. n.)

(Folytatjuk.)

Az újromán kormány hadiállapotban lévőnek tekinti magát Németországgal.

A brassói rádió hullámhosszán a Mihály király által kinevezett román kormány kiáltványt közölt, melyben bejelentette, hogy szándékában áll a német kapcsolatok felszámolása, továbbá hadiállapotban lévőnek tekinti magát Németországgal.

A magyar társadalom értékes rétegének megszégyenítő jelzője.

Irta: RÁBA TIVADAR aranykalászos gazda.

Az utóbbi időkben igen divatossá vált — különösen az urat játszani akaró egyének között a "buta paraszt" kifejezés. Az ilyen magukról nagyot képzelt egyének hamar elmondják ezt a pár szót, ha valakire szavakkal akarnak lesújtani.

Vajon miért éppen a földmivesnéppel kapcsolatban emlegetnek ilyen lealacsonyító jelzőket. Vizsgáljuk meg szégyen-e parasztnak lenni?

A tiroli fönemesi érmék közt van egy régies veretü, történelmi tekintélyben álló titulus: "Herr und Landmann zu Tirol" azaz Tiroli úr és paraszt" A büszke és szabadságszerető tiroli nép fülében és értelmezésében a "paraszt" szó nem ellentéte, lekicsinylése volt az "úr" szónak, hanem megtoldotta, megerősitette az „úri" cim tekintélyét. Szinte azt fejezi ki: nem csupán úr az illető, hanem ezenfelül paraszt is. Manapság, különösen nálunk, úr mindenki lehet, akinek pénze van, bármi uton jutott is hozzá, vagy aki ügyes csepürángóként játszani tudja az urat, — pénz nélkül, esetleg a becsapottak pénzéből.

De parasztnak lenni nem ilyen egyszerü! Ehhez kell Magyarország szent testéből egy darabka föld és minél kisebb ez a földecske annál több józan parasztész kell még hozzá. S amelyik parasztnak meggyengül a kitartó ereje, vagy a józan parasztesze, az alól kicsúszik a magyar rög.

Ki a paraszt?

Egy szürke névtelen ember, aki reggeltől késő estig, a szorgalmas hangya módjára gyüjt, dolgozik és verejtékezik. Termel és küzd, hogy ezekben a nehéz időkben, egyetlen magyar család asztaláról se hiányozzék a mindennapi kenyér. Élete nehéz munkában telik el.

Azt hiszem Paraszt Testvérem neked a legnagyobb örömöd nem a szórakozás, hanem az, ha állsz a természet szent templomában levett kalappal, verőfényes őszi nap. Végignézel az elmunkált földön. Nem azt nézed, hogy ezt mind be kellett járnod, hanem azon gondolkodol, hogy egy életet inditottál el, egy életet, amiből, ha Isten megadja az áldást, termés lesz. Ez a Te legnagyobb élvezeted és örömed, hogy részese lehetsz a Teremtő terveinek.

Minden évben osztod embertársaid között verejtékes munkád gyümölcsét — amit a jó Isten áldott meg — a mindennapi kenyeret. És nagyon-sokszor a köszönet az, hogy a hátad mögött, de nagyon sokszor a szemedbe is mondják „te buta paraszt"

Megkapod a titulust azoktól, akik szintén ebből a néprétegből kerültek ki, de hűtlenek lettek a földhöz és meggyalázzák magyarságukat azzal, hogy „butának" nevezi azt a népréteget amely legkevésbbé szolgál rá.

Nincs szégyelni valónk! A magyar paraszt mindig megállta helyét a történelemben.

Sokszor hallottunk arról, hogy a pénz, vagy jobb megélhetés gyakran legjobbjainkta is megingatta, eltántoritotta az örök magyar céltól.

Csak egy réteg állt a történelem folyamán mindig szilárdan, renditheteltenül az ősi ugaron s ez a paraszt volt. Ő mindig egy volt: a föld naptól barnított fia és magyar!

A magyar agrárréteg ezer éven keresztül hordta a haza oltárára az adót pénzben, vérben és veritékben. Ha csapás érte a nemzétet, ő szenvedett a legtöbbet, ha öröme volt a nemzetnek, neki jutott a legkevesebb.

Ő teritett dúsan a nemzet asztalára s neki a ig jutott gyakran száraz kenyér.

És most is amig ebben a szörnyű háborúban a magyar paraszt szuronya a Kárpátok bércein csillog, a többi magyar testvérével, nyugodtan alhatik a magyar, hazája biztonságban van.

Az itthonmaradt földmives megfeszitett izommal dolgozik tovább, mert ő minden áldozatra kész, hazájáért és a boldogabb magyar jövőért.

—

Szent István alakja az irodalomban.

A magyar nép kegyelete Szent István ünnepén a múltba néz. Mint a Tátra csúcsa, úgy emelkedik ki a magyar nép multjából az ősz király alakja. Emlékezetünkben az Ő személyéhez fűződik a haza megalapitásának fogalma. Időszerű, hogy emlékezetünkbe idézzük magyar irók szavait az első Szent Királyról.

Iróink közül Prohászka Ottokár tudott a legihletettebb lélekkel közeledni a Szent Király emlékéhez. Prohászka irásaiban olvassuk a következő patinás sorokat:

„A Szent Király lábai mellett ül a nemzet géniusza s pajzsára irja a hármas hegyet s fölébük a keresztet: a Szent Király kiterjeszti kezeit s belefoglalja a Szent Korona abroncsába a hazát, a nemzetet. Ez az aranyfoglalat, melybe bele van foglalva a népnek alkotmánya s oldalaira rá van zománcozva a történelem minden nevezetes eseménye".

Ujabb regényiróink meleg érdeklődéssel rajzolják meg Szent István életét. Különös gonddal időznek el az országépités üzdelmes munkája mellett és rajongó tisztelettel örökitik meg az el nem porladó kezü Király jótéteményeit. Kós Károlynak „Az országépitő" cimü regényét ismeri minden könyvolvasó ember. Gömbös Gyula miniszterelnök korában egyik beszédében megemlitette, hogy kedvelt olvasmánya Kós Károly regénye. A protestáns regényiró gyönyörü munkájából idézzük a Szent Király haláláról való megemlékezést:

. . . Akkor az érsek körülpillant összevont szemekkel:

— Csendben legyetek urak. S ne háborgassátok a királyt.

A sugdosás és mormolás megcsendesedik és elhal, s áll mindenki megint mozgás nélkül s némán. S ime egyszerre döbbenve látják mind az emberek, hogy kinyilik a király szeme s néz ide-oda, s akire rápillant, annak megsápad az orcája, mert idegen szem az, aki most a király orcájából néz s a halál pillantása.

Aztán nyilik a király szája és mindenki megsápad most, mert idegen a hang, aki a király szájából szól most, suttogva:

— Hallok, s látok mindent és nehéz megnyugodnom . . . Pedig megfáradtam, mert nehéz volt az épités, akit reám parancsoltál Uram, s iszonyú . . .

A kereső szemek megállapodnak és meredten néz a király most előre s a hangja erősödik:

— Véres épitést parancsoltál nekem, Uristen, s én nem irgalmazhattam, s Te sem irgalmaztál nekem, Istenem . . . Koppánynak halni kellett . . . s Ajtonynak . . . Tomuzobának is . . . az utolsó Vazul volt . . . és ez volt a legnehezebb, Uram . . .

Kiabált már a király és ült ágyában és irtózva hallgatta mindenki a nehéz szókat:

— De én gyermekeket adtam . . . s Imre volt az utolsó . . . S az volt a legnehezebb terü Uram, amit reám tettél . . . S mindent Te parancsoltál és ezért nem lehet igazsága Csanádnak, s én hiszek Neked . . . S irgalmazzál nekem, Istenem . . .

Mintha most megpattant volna valami, egyszerre elhallgatott a szava és hátraesett ültében a király. De a szeme nyitva maradt és a szája is nyitva. És azután nem moccant többet és semmi nem moccant, de minden mintha megmeredt volna

S a dermedt csendet az orvosbarát szava törte meg:

— István király meghalt . . . "

U. E.

Katolikus egyházi élet.

Szeptember első pénteke elsején lesz. Előtte csütörtökön délután 4 órakor kezdődik az iskolások gyóntatása, 5 órakor a felnőttek gyóntatása, este 7 órakor kongresszusi emléklitánia. Pénteken reggel 6 órától gyóntatás, negyed 8 órakor szentséges nagymise az Oltáregyesület élő és meghalt tagjaiért. Pénteken délután félhatkor a szivgárdisták foglalkozása a zárdában.

Szentkereszt ájtatosság. Erdélyi József épitész a Pozsony-utcai épitések során önzetlen vállalkozással helyreállitotta a Pozsony-utcai kereszt környékét. A megújitott keresztnél a szentkereszt ünnepével kapcsolatban ájtatosságot tartanak. Az ájtatosság időpontját legközelebb közöljük.

Az őszi búcsújárás felé nagy gonddal tekintünk. A plébánia már előre kéri a kedves hiveket, hogy az idén különös szeretettel fogadják a szállást kereső zarándokokat.

Fél füllel . . .

Nem régen Szombathelyre utaztam. Történetesen ünnep volt és kivételesen nem volt annyi utas, mint mostanában. Egy eléggé üres kocsiba szálltam. A kocsi első szakaszában senki sem tartózkodott. Az üléseken virág-maradványok jelezték, hogy az előttem utazók közül valaki szerette a rózsát, mert a szirmokból nekünk is hagyott ott.

Kényelmesen beültem egyik sarokba és egy képes folyóirat olvasásába kezdtem.

Mielőtt a vonat elindult, két nő lépett a szakaszba. Egyik szőke volt, a másik barna. A szőke kissé molett és alacsonyabb, a barna kissé nyulánkabb és kevésbbé kövér.

Hangos tere-fere keletkezett a két fiatalnak látszó lány között és természetes, hogy az udvarlók se maradtak ki a beszélgetésből. Én továbbra is a folyóirat vidám elbeszélését élveztem, de a hölgyeket is úgy fél szemmel és fét füllel számontartottam. Nem érdekelt a téma, mert a fiatal, vagy annak látszó nők témáit nem nehéz kitalálni s ezek a témák nem mindig hálásak, de egyik mondatnál felvettem a fejemet.

— Udvarol még a Gábor? — érdeklődik a szőke.

— Régen nem láttam, de úgy érzem, hogy szeret, legalábbis a nekem küldött levelek arról tanuskodnak — hangzik a határozott, de kissé álmodozó felelet.

— Pedig Gábor komoly fiú, én érdemesnek tartanám vele fenntartani a barátságot — magyaráz a szőke, felnőtt es gesztussal.

— Én is úgy gondolom, hogy Gábor a hallgatag, de mélyen érző férfiak ama ritka táborába tartozik, akik úgy nem tudják árulni az érzéseiket, de értékesek, talán éppen ezért ő úgy gondolom nem szerelmes, hanem talán szeret engem, vagy legalábbis szeretett.

A barna lány hirtelen a csomagjához nyult és kivett belőle egy hatoldalas levelet.

— Különben én nem szólok semmit. Olvasd el ezt a levelet és mond meg az őszinte véleményedet — csendül a biztatás.

A szőke hanglalanul elolvassa a hosszú levelet és a vonat kerekeinek ütemes csattogása közöt kritikát mond.

— Tudod kedvesem, ez egy rendes fiú, aki téged nagyon, őszintén és mélyen szeret. Ilyen gyereket érdemes megbecsülni. Nekem akadna ilyen, majd én tudnám, hogy hogyan kell vele bánni.

Csend támadt s a barna lány, szó nélkül eltette a vallomást tartalmazó levelet.

— Istenem, ha tudná, hogy milyen széthámos lettem azóta — sóhajtott fel a barna és hosszan nézett a szakasz üres sarkába.

Erre az utólsó mondatra lettem figyelmes és kaptam fel a fejemet, mert éreztem, hogy ezek a szavak a lélek mélyéről jöttek és fájdalmasan őszinték voltak.

Egy csinos, fiatal lány, aki tudja hogy valaki halálosan szereti, komoly fiú, megirja neki hatoldalas levélben és ő onmagát vádolva kénytelen bevallani, hogy szélhámos lettem. .

Nem irja meg neki, hogy én már nem a régi vagyok, hanem a komoly fiú legszentebb érzéseivel, hitvány üzleti csere-berét folytat, a helyett, hogy a maga ürességét tiszteletreméltó őszinteséggel feltárná.

Egy leánytipus a sok közül, aki szeretné, ha a régi lehetne, de nem tud azzá lenni a mostani értéktelenségét pedig nem meri elárulni az előtt a férfi előtt, aki benne még mindig a régit, az értékeset szereti.

Nem boncolgatom, csak a hosszú leveleket iró fiúk figyelmét hivom fel, hogy vigyázat: a cégér a régi, de a bor már ecetes.

Marton József

Héviz Nimfájának levele Tihany elnémult Ekhójához.

Kelt levelem anno Domini 1944. kánikula havában.

Szerelmetös, édös Véröm!

Egynémelly esztendökkel ennek előtte megindult levélváltásunk folytatása képen irom ezen csekélyke soraimat.

Sokat törtem a fejem, forgattam eszméletömet azon, miként lőhetett, hogy ezeknek előtte én Ekhó hugom olly igen ékösen és hivségösen szólla, most pediglen illyen igen elnémula. Hallám ugyan, hogy egynémelly előre tolakodó épitmények lennének ennek az okai, én azonban úgy vélekednék, valamellyes emberi átváltozások is okozhaták szavadnak elcsöndesedését.

Mérthogy változik a világ környös-körül előttünk. Csekél esztendőkkel ennek előtte veresre, rozsdaszinüre, meg egyéb rikoltó szinre kikenekedett némberek, hajlottorrú, fürtösfejű, különleges illatú uraságok hüsölködének, ringatózának és enyelgének gyógyitó hullámaimban. Sokszor pironkodék szórakozásuk, viselkedésük mián és vágyva-vágyék csendesebb, halkabb szavú emberek után.

Az Urnak ezen esztendejében, amikor megindula a fürdőzéseknek évadja, csakugyan más emberek jelentek meg erőtadó forrásomnak vizében. Fáradt, béna emberek, kopott, gyűrött katonaruhában, mankó a hónuk alatt, bot-támaszték a kezükben. Ó, melly örömmel bocsájtottam útnak habjaimat, hogy gyógyulást vinnének az hősök erejibe, hogy tennék őket megint épekké, dali vitézekké!

De érkezének egyéb népek, asszonyi fürdőzők is. Ünnepek napján, hét végeken megtellik vizem vidám embörökkel, csaknem úgy, mint ennekelőtte való esztendőben. Halkszavúbb, csendesebb ez a mostani nép, ha mikor meg némely furcsa jelek hangzanak fel és megjelennek a játszi felhők felett a vádmadarak, behúzódnak az épületek küsdek kamráiba, valamint az erdők zeg-zúgos árkaiba, míglen elhúzódik a veszödelöm fejüknek felette.

A nyugodt napokban ellepik tavamnak vizét, tenyérnyi ruhácskában, fekete pápaszemmel védve szemöknek világát. Igaz, ezt leginkább a férfinemzetség viseli, a lyánkák jobbára csak rózsaszinű szemüvegen átal nézik a világot! Az üdősebb dámák meg kocsikerék nagyságu szalmakalapot illesztenek fejüknek tetejére, hahogy a napsugara ki ne sziná őszülő hajzatuk szinét. A fijatalabbja, embör, némbör vegyest, minekutánna kiáztatná magát a vizben, kifekszik a bódé elejbe, éppúgy, mint annak előtte az a másik fajta. Tánhogy tőlük tanulák módit, de én éppúgy szégyönközhetem ezöknek miatta, mint amazokén. A ruházkodásuk, meghogy az asszonnépe is csakúgy erőgeti a füstöt a szájábu, mint a ferfinemzetség, csepőet se másképp formázik, mint amazoké! — sóhajtozék magamban.

Sétalni láték nőszemélyüket. Egyiken vasalt nadrág bokáig, a másikon alig arasznyi kis ruhadarab. Ugy hallám, „sort"-nak nevezék. Lám-e, mennyire nem igaz magyar viselet ez! Hiszen short az ánglius nemzetnek a nyelvin van. Rövidet jelent. Hát, igaz a neve. Ha rövidebb lenne, a cigánygyermekecskék innepi ruhájával vetekednék. Hallám, amint valaki nekibátorodva megkérdezé a sortos dámát, hogy millyén valláson volna. S a felelet után hallám a szót: O, engedelmet kérnék, azt hivém valami ittfelejtett Ábrahám-ivadék!

Én édös Vérőm, zárom levelemet. Ha megirnád, nem illyenĕk látása némitott-e meg tégödet?

Ölel

Nimfád.

LEVENTE ÉLET

A leventék szakasz-parancsnoki tábora Celldömölkön.

Augusztus 21-én kezdődött meg Celldömölkön a leventék szakaszparancsnoki táborában a kiképzés.

A tábor szeptember 9-ig tart és az a célja, hogy a leventeifjúság a maga köréből neveljen ki vezetőket, hogy azok szerepet kapva a kiképzésben, lendülettel és rátermettséggel vigyék előbbre az ifjúság ügyét.

A tábor résztvevői nemcsak a celldömölki járásból, hanem az egész vármegye területéről jöttek össze.

Gádoros Mihály százados, járási leventeparancsnok, a tábor parancsnoka érdeklődésünkre közölte, hogy vasarnap délelőtt a 9 órai mise után a tábor tiszteleg a hősök emlékénél, majd este 8 órakor, — ha a körülmények engedik — tábortűzet rendeznek a sportpályán. A tábortűzre külön meghivót nem bocsátanak ki, de szivesen látják mindazokat, akik az ifjúság munkája iránt érdeklődnek és szivükön viselik az ifjúság ügyét.

MEGHIVÓ.

A Celldömölk és Vidéke „Hangya" fogy. és ért. szövetkezet f. hó 27-én, vasárnap d. e. fél 12 órakor tartja 1943. évi rendes közgyülését a községháza tanácstermeben, amelyre a tagok az alapszabályok 24. §-a-értelmében meghivatnak. Ha a közgyűlés a megjelent tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne úgy az 1944. szeptember 3-án ugyanazon helyen és időben fog megtartatni, amely tekintet nélkül a tagok számára határozatképes lesz. Napirend 1. A mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása 2. Zárszámadások. 3. Mérleg. 4. Tiszta jövedelemről rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészitése. 6. Felügyelőbizottság választása. 7. Az igazgatósági tagok illetményeinek megállapitása. 8. Inditványok. 1943. évi december 31-én a tagok száma 2569, üzletrészeinek száma 89 840 volt. Az év folyamán belépett 80 tag 54.068 üzletrésszel, kilépett 16 tag 20; üzletrésszel A felügyelőbizottság által megvizsgált mérleg és üzleteredmény számla az üzletben 8 napon közszemlén volt.

Légiriadó esetén a közgyűlés délután 4 órakor lesz.

ISKOLAI HIREK.

A celldömölki áll. polg. fiúiskolában a beiratkozások sorrendje az 1944—45. tanévre a következő: szept. 6-án (szerda) délután 2—4 óráig a IV. o-ba 4—6 óráig a III. o-ba, szept. 7-én (csütörtökön) délután 2—4 óráig a II. o-ba 4—6 az I. o-ba, szept. 9-én (szombat) délután 2—4 óráig pótló beirások. szept. 10-én (vasárnap) Veni-Sancte és órarend irás, szept. 11-én (hétfő) a rendes tanitás kezdete. A fizetendő dijakról tájékoztatót az iskola hirdető tábláján közöl az igazgatóság.

A jánosházi m. kir. állami polgári fiu- és leányiskola 1944—45. tanévi javitóvizsgálati, beiratási és magánvizsgálati rendje: Szept. 1-én (pénteken): reggel 8 órakor a nyilvános tanulók javitóvizsgálata. Szept. 2-án (szombaton): délelőtt 8-tól 12-ig az I. fiú- és I. leányosztályos tanulók beiratása. Szept. 4-én (hétfőn): reggel 7 órai kezdettel a magántanulók és felvételi vizsgázók irásbeli vizsgálata. — 8 órától 12 óráig a II. és IV. osztályos tanulók beiratása. Szept. 5-én (kedden) reggel 8 órától 12 óráig a III. fiú- és a III. leányosztályos tanulók beiratása. Szept. 6-án (szerdán): reggel 7 órakor kezdődik a magántanulók és felvételi vizsgálatot tevő tanulók szóbeli vizsgálata. Szept. 7-én (csütörtökön): reggel 8 órai kezdettel a magántanulók javitóvizsgálatát tartjuk meg. Szept. 8-án (pénteken): reggel 8 órakor tanévnyitó istentiszteletre vonul a tanulóifjúság. Diáksapka tollal kötelező! Szept. 9-én (szombaton): reggel 8 órakor kezdődik a rendes tanitás. Felhivom az érdekelt vidéki tanulók szülőinek figyelmét, hogy gyermekeik részére helybeli szállásról (légo elhelyezésről) gondoskodjanak és azt az első tanitási napon a tanulók osztályfőnöküknek irásban jelentsék be. Ha a tanév megkezdésében, vagy a vizsgálatok rendjében esetleg változás történne, arról a tanulók az iskola kapuján kifüggesztett hirdetés révén szerezhetnek tudomást. Az igazgatóság.

A celldömölki r. kat. polgári leányiskolában az 1944—45. iskolai év megnyitásának rendje a következő: szeptember 2-án, reggel 8 órakor javitóvizsgálat, 4-én a helybeli tanulók beirása, 5-én a vidéki tanulók beirása, 6-án és 7-én magánvizsgálat, 8-án "Veni Sancte" és évnyitó, 9-én osztályrendezés, 11-én rendes tanitás. Ha a jelzett napokon délelőtt riasztás lenne, mind a beirást, mind a vizsgálatokat, riasztás után d. u. fél 3-kor folytatjuk. Ha közben más hatósági rendelkezés lesz, akkor aszerint fogunk intézkedni.

Beirás a celldömölki róm. kat. fiú és leány népiskolákban. A helybeli r. k. fiúiskolába szeptember 1-én és 2-án délután 3-6 óráig lesz a beiratás az iskola irodájában. Ugyancsak ebben az időpontban lesz a leányiskola beiratása is a zárdában. Szeptember 3-án "Veni Sancte", 4-én rendes tanitás.

Nemzeti Mozgó

Augusztus 26, 27 és 28-án szombat, vasárnap és hétfő. Csak felnőtteknek.

ARANYPÁVA.

HIREK

A HAZÁÉRT!

Péter János celldömölki illetőségü m. kir. honvédzászlós, aki már előzőleg is több mint egy esztendőt töltött az orosz fronton, néhány héttel azelőtt újból kikerült a harctérre. Most érkezett meg özvegy édesanyjához, a hir, hogy egyetlen gyermeke a Haza védelmében vivott harcban, életének 24. évében a keleti fronton hősi halált halt.

Kovács Sándor szombathelyi megyéspüspök a katonaiélekészi szolgálatot teljesitő Nagy Ferenc káplán helyébe Takács Lajos újmisést helyezte Jánosházára káplán minőségben.

Helyettesítés. A katonai szolgálatot teljesitő dr. Mandeville Ferenc járási állatorvost dr. Nusser István kőszegi járási és városi állatorvos helyettesiti.

Eljegyzés. Somogyi Lajos m. kir. zászlós eljegyezte Úti Mihály épitőmester leányát, Ilonát.

Kinevezés. Hirt adtunk már róla, hogy Veszprém megye főispánja dr. Somogyi Ernő kemenesmagasi segédjegyzőt közigazgatási gyakornokká nevezte ki. Most arról értesülünk hogy az új közigazgatási gyakornokot a devecseri főszolgabirói hivatalhoz osztották be szolgalattételre.

Eljegyzés. Hegedűs Mária oklevelés (Celldömölk) és Tóth Zoltán cukrász segéd (Debrecen) aug. 20-án tartották eljegyzésüket Celldömölkön (Minden külön értesités helyett.)

Körjegyzői kinevezés A m. kir. belügyminiszter Kiss Géza nyögéri segédjegyzőt kőcski körjegyzővé nevezte ki az ölbői körjegyzőség élére áll e yezett dr. Simon Ferenc körjegyző helyébe.

Légoltalmi jelvény adományozása. A honvédelmi miniszter által adományozott diszes légoltalmi jelvényt a Máv. üzletvezetőség disztermében augusztus 20-án Somogyváry Imre üzletigazgató ünnepélyes keretek között nyujtotta át négy Máv. tisztviselőnek. A kitüntetettek közt van Gruber László főtiszt, Celldömölk állomás légoltalmi tisztje is.

Adományok. A Hangya együttesgyülése a bombakárosultaknak 1000 P-őt, a Levente és a vasutas sportrepülőknek 100 P-őt adományozott

A vadászati tilalmi idők megállapitása. A földmivelésügyi miniszter most kiadott rendelete újból szabályozta a vadászati tilalmi időket. E szerint nyúlra már október 1-én lehet vadászni, mert a tilalmi időszak mezei nyúlnál január 16-tól október 1-ig tart.

Ingyenes mozibemutató. A Hangya f. hó 21-én megtartott együttesgyűlése elhatározta, hogy a „Szól a kakas..." cimű közgazdasági tárgyú, szemléltető filmet, amely az okszerű tojástermeléssel és baromfitenyésztéssel foglalkozik érdekes mese keretében, lehozatja, és a jövő hónapban, az iskolaév megkezdése után, ingyen előadásban fogja tagjainak és mind a környékbeli mind a helybeli tanuló ifjaknak bemutatni.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, akik szeretett jó fiam, illetve testvérünk

PARÁDI JÁNOS

temetésén résztvettek, ravatalára koszorút, vagy virágot helyeztek, és részvétüket bármi módon kifejezték, ezúton mondunk hálás köszönetet.

Özv. PRAUDA GYULÁNÉ **és gyermekei.**

HETI KRÓNIKA.

Külföld:

Churchill a Balkánon nem adja fel Anglia érdekeit.

A visszavonuló német kötelékek nagy harcokat vivnak Észak-Franciaországban.

Olaszországban az angolszászok új támadást kezdtek az adriai parton.

A Führer kitüntette Mannerheim tábornagyot és a finn vezérkar főnökét.

Elbocsátották a lefegyverzett olasz katonákat a németországi internálótáborokból.

Chartres-nál nem tudtak további előrehaladást nyerni az angolszászok.

A angolszászok ejtőernyős és légi uton szállitott csapatokat tettek földre a Szajnától keletre és azok védelmére páncélosokat szállitottak át a folyón.

Megerősödött a német arcvonal a Balti államokban és Varsó környékén.

Hasztalan erőlködik a 8. angol hadsereg Olaszországban.

Az angolszászok kórházakat támadnak meg Firenzénél.

Péter király kormánya elismerte Titót vezérének.

Milánóból érkezett hirek szerint Maglioni biboros államtitkár meghalt.

Romániában puccskormány alakult, amely fegyverszünetet kért a Szovjetuniótól, Angliától és az Egyesült Államoktól.

Észak-Franciaországban a németek megállították az ellenséget.

Németországban szeptember 1-ig bezárják a szinházakat, varietéket és kabarékat.

Prút alsó folyása mentén tovább dulnak a harcok, a németek Szeretnél is tartják az arcvonalat.

Belföld:

Budapesten szeptember 11-én kezdődik a tanítás.

A Kormányzó Ur a honvédelem érdekében kiváló buzgalommal és áldozatkészséggel teljesitett munkásságukért több vasmegyei ipari vezetőnek és munkásnak adományozta a polgári honvédelem bronz érdemkeresztjét.

A Kormányzó Ur Szent István napján avatta hadnaggyá a kassai Horthy Miklós Repülőakadémia, a Ludovika Akadémia és a Bólyai Műszaki Akadémia végzett növendékeit.

Ezentúl csak mérnökkamarai tagok folytathatnak mérnöki gyakorlatot.

Nagykovácsi Milenkó ismert budapesti nagykereskedő félmillió pengő értékű régi és jóminőségű árúkészletet ajánlott fel a fővárosi és vidéki bombakárosultaknak.

A szerdai minisztertanács Árkormánybiztosság felállitását határozta el.

Esső Sándor dr.-t egyhangulag választották meg a szombathelyi ügyvédi kamara elnökévé.

A Közellátási Hivatal közleményei:

Kenyérgabona kiutalás mezőgazdasági munkáscsaládok részére

Közhirré teszi a közellátási hivatal, hogy a közellátási kormánybiztos a közellátási miniszter rendelkezése szerint annak a mezőgazdasági munkáscsaládnak a részére, amely kenyérgabonaszükségletét igazoltan azért nem tudta biztositani, mert a családfő a jelenlegi háború során mint katona hősihalált halt, harctéren eltűnt vagy rokkanttá vált továbbá ha a családfő katonai szolgálatot, vagy közérdekű munkaszolgálatot teljesit, kenyérgabonát utal ki.

Ezért felhivja a hivatal az igény jogosultakat, hogy összeirás végett f. hó 28-ig jelentkezzenek a közellátási hivatalban.

Tudnivalók a sertésforgalom szabályozásáról.

A haszonbérlő, ha a haszonbérleti szerződésnél fogva a bérbeadó részére zsir, szalonna, vagy hizottsertés kiszolgálására van kötelezve a községi elöljáróság igazolása ellenében a bérbeadó kivánságára legfeljebb annyi zsirt, vagy szalonnát köteles kiszolgáltatni, amennyi a haszonbérbeadó háztartásához tartozókat a helyi ellátási viszonyok figyelembevételével megilleti, vagy pedig a haszonbérbeadó háztartásához tartozó minden négy 1 éven felüli személyre számitva egy hizott sertést. Amennyiben a háztartáshoz tartozók száma néggyel maradék nélkül nem osztható, a fennmaradó személyek részére is kiszolgáltatható egy hizott sertés.

A bérbeadónak a haszonbérlőtől átvenni kivánt zsir, szalonna, vagy sertésmennyiséget a községi elöljáróságnak kell bejelenteni, s ugyanakkor le kell mondania a háztartásához tartozók egy évi zsirjegyjogosultságáról is. A községi elöljáróság a bejelentésről igazolást állit ki, amely magában foglalja a zsirellátásról lemondottak számát, továbbá feltünteti azt a zsir, vagy hizottsertés mennyiséget is, amelyet a haszonbérlő a bérbeadónak kiszolgáltathat. A községi elöljáróság az igazolást csak olyan haszonbérbeadó részére állithatja ki, aki beszolgáltatási kötelességével megterhelve nincs.

A haszonbérbeadónak az igazolást a sertés, zsir, vagy szalonna átvételekor át kell adni a haszonbérlőnek, [illegible] jelentkezik. A nyilvántartó hatóság az igazolást bemutatási záradékkal látja el és sertés kiszolgáltatása esetén az igazoláson feltüntetett minden személy után 100 buzaegységet, zsir, vagy szalonna kiszolgáltatása esetében pedig a kiszolgáltatott mennyiségnek megfelelő búzaegységet a haszonbérlő zsirbeszolgáltatási kötelességének teljesitésébe beszámithatja.

Felhivjuk a gazdák figyelmét arra hogy a hatósági rendeletre levágott, valamint a hatóság által elrendelt védőoltás következtében elhullott sertés után, amennyiben a hatóság kártalanitást állapitott meg, a kártalanitási összeg minden pengője után, 1 búzaegységet a zsir, 1 búzaegységet pedig a húsbeszolgáltatási kötelesség teljesitésébe be kell számitani. A gazdálkodónak a kártalanitási összeg kiutalásáról szóló postautalvány szelvényével kell jelentkezni beszámitás végett nyilvántartó hatóságánál.

A sertés szállitása.

40 kg on aluli sertést igazolvány nélkül szabad szállitani. Ennél nehezebb élősertést csak az Állatforgalmi Központ bélyegzőjével ellátott fuvarlevéllel fogadhat el a vasut szállitásra. Egyik községből a másikba történő szállitáshoz és hajtáshoz amennyiben a sertés 100 kg-nál nehezebb az Állatforgalmi Központ által kiállitott szállitási igazolvány ha pedig a sertés 40 kg on felüli de 100 kg nál nem nehezebb súlyu a tulajdonos lakóhelye szerint illetékes községi elöljáróság által kiállitott szállitási igazolvány szükséges.

Korpaigénylés gazdakönyvvel rendelkezők részére.

Felhivja a közellátási hivatal mindazokat a gazdálkodókat, akik gazdakönyvvel rendelkeznek, hogy sertéseik részére szeptember hó 10-ig korpát igényelhetnek. Gazdakönyvvel nem rendelkezők most korpát nem igényelhetnek. A kiutalásban részesülők beszolgáltatási kötelességét a IV. szabadválasztású csoportban a kiutalt korpának megfelelő búzaegységgel felemelik.

Az anyakocák részére havi 10 kg. süldők részére (85.kg on aluliak részére is) havi 3 kg. korpa igényelhető. Az igénylés augusztus hó 1 től decembr hó 31-ig terjedő öt hónapra történhetik. Igy tehát az anyakocák részére összesen 50 kg. a süldők részére 15 kg. korpa igényelhető drb-ként. Aki szeptember 10-e után igényel, csak november és december hónapra kaphat korpát.

A korpa kiutalása és megérkezése után az érdekelteket dobszó és a helyi lapok utján értesiti a közellátási hivatal.

Befőzési cukorvásárlási engedélyek beváltása.

Felhivja a közellátási hivatal az érdekeltek figyelmét, hogy a 12 éven aluli gyermekek részére kiadott 1 2 kg os és a gyümölcstermelők részére kiadott 5 kg os befőzesi cukorvásarlási engedélyek augusztus hó 31.-után már nem válthatók be.

[illegible] kiutalás 2 éven aluli gyermekek részére.

Közli a közellátási hivatal az érdekeltekkel, hogy a 2 éven aluli gyermekek részére szeptember és október hóra 1 drb. babaszappan vásárlására jógositó utalványt kaphatnak.

KEMENESALJA
Megjelenik minden szombaton este.
Kiadja: a Celldömölki Katolikus Kör.
A kiadásért felel: Dinkgreve Nándor.
Előfizetési díj. Egész évre 10 pengő, félévre 5 pengő, negyedévre 2·50 P.
Csekkszám: 26.070
A hirdetéseket csütörtökön estig kell a szerkesztőséghez beadni.
Hirdetések díja előre fizetendő.
Készült: Dinkgreve Nándor könyvnyomdájában Celldömölkön.

SPORT

A Szombathelyi Börgyár S. E. Jánosházán.

Augusztus 20-án, Szent István napján a Szombathelyi Börgyár asztali-tenisz és labdarugó csapata Jánosházán vendégszerepelt.

Az asztali-tenisz verseny délelőtt a Korona emeleti nagytermében volt. A szombathelyi asztali-teniszezők Horváth, Gáspár, Fliszár és Gaál összeállitásban álltak ki, a jánosháziak csapatában Pulay, Farkas Zsankó és Mészáros szerepeltek

A szombathelyiek közül különösen kitűnt Gáspár és Horváth volt vidéki ifjúsági bajnokok, akiknek technikáját a jánosháziak nem tudták ellensúlyozni. Igy az egyéni és csapatversenyt a szombathelyiek 9 : 3 arányban nyerték, mig a páros-versenyen a jánosháziak 2 : 1 arányban győzedelmeskedtek.

Délután 2 órai kezdettel került sor a labdarugó mérkőzésre. A mérkőzés tikkasztó hőségben folyt le. 3 : 3-as félidő után Jánosháza csapata 5 : 3-ra győzött. A börgyáriak nem mutattak meggyőző játékot, igaz ugyan, hogy hátrányukra szolgált az egyenetlen talaju falusi pálya.

A visszavágó mérkőzések vasárnap lesznek Szombathelyen. Kellemetlen, hogy a jánosháziaknak hajnali 4 órakor Káldra, vagy Celldömölkre kell átkocsizniok, különben egy nap alatt nem tudnák megtenni az utat.

MEGHIVÓ.

A Celldömölki Hitelszövetkezet, mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja 1944. évi szeptember 3 án délelőtt fél 11 órakor, határozatképtelenség esetén 1944. évi szeptember hó 17-én délelőtt fél 11 órakor a szövetkezet helyiségében

rendes közgyülését

tartja, melyre a tagokat az alapszabályok 37. § a értelmében meghivja.

Tárgysorozat:

1. A mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. A zárszámadások megvizsgálása és a felmentvény megadása. 3. A mérleg megállapítása. 4. A tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság 4 tagjának választása. 6. Határozathozatal a Kemenesaljai Hitelszövetkezet, mint az O. K. H. tagja felszámolás alatt kemenesaljai cég beolvasztása tárgyában. 7. Igazgatósági napidíj, jelenlétdíj és felügyelőbizottság vizsgálati díjának megallapítása. 8 Esetleges indítványok.

1943. évi január hó 1 én a tagok száma 1382, üzletrészének száma pedig 3234 volt, az év folyamán belépett 28 tag, 583 üzletrésszel, kilépett 22 tag 77 üzletrésszel, tehát maradt 1943. év végén 1448 tag 3740 üzletrésszel.

1944. január hó 1-től pedig a közgyülést megelőző július hó végéig belépett — tag — üzletrésszel, kilépett — tag — üzletrésszel, marad 1448 tag 3740 üzletrésszel.

A felügyelőbizottság által megvizsgált 1943. évi mérleget a szövetkezet helyiségében kifüggesztettük és azt mindenki megtekintheti.

Celldömölk, 1944. július hó 25-én.

Az Igazgatóság.